

Dr. med. Yasemin Schreiber-Pekin

Kadın Doğum Uzmanı, Psikoterapist

y.schreiber@bluewin.ch

Doğum Kontrol Hapının Tarihçesi

Mercimek kadar küçük, bezelye gibi yeşil, yaldızlı folya içine teker teker yerleştirilmiş küçük, yuvarlak haplar bundan 60 yıl kadar önce devrim yaratıp dünyayı değiştireceklerdi. Fakat bu aşamaya gelinceye kadar gidilecek yol uzundu epeyce.

4000 yıl önce: Eski Mısırlılar, nar çekirdeğini havanda dövüp bal mumuyla karıştırır, vajinaya yerleştirilecek fitiller yaparlardı. Nar çekirdiği, günümüzdeki doğum kontrol hapları gibi estrogen içerir. Bitkisel estrojenin bazı durumlarda yumurta çatlamasını önlediği olasıdır.

M.Ö. 1550: Bilinen ilk doğum kontrol hapı reçetesi bir papirüse yazılıdır. Tarihçilerin tahminine göre, timsah dışkılarından imal edilen fitiller, cinsel ilişkiden önce vajinaya yerleştirilir.

Orta Çağ: Hayvan barsağından veya balık derisinden, bazan da ketenden yapılmış prezervatifler kullanılır. Çocuk aldırmanın, hatta korunmanın ölümle cezalandırıldığı, evlilik sırasında doğan çocuk sayısının yirmiyi bulduğu Avrupa'nın bu karanlık yıllarında istenmeyen hamileliklerin ve 20-30 yaş arası kadınların ölüm oranı hayli yüksektir.

1901: Adet kanamasının beyindeki merkezlerin ve yumurtalıkların salgıladığı hormonlara bağlı olduğu keşfedilir.

1919: Günümüzdeki doğum kontrol hapının çalışma prensibi açıklanır. Gebe tavşanların yumurtalıkları gebe olmayan dişi hayvanlara nakledilir ve yumurtalıkta salgılanan gebelik hormonu progesteronun yumurtlamayı önlediği kanıtlanır.

1938: İsviçre Schering firması dişilik hormonu olan estrojeni sentetik imal etmeyi başarır. Etinil estrogen (EE) adı verilen madde, günümüze kadar kullanılan doğum kontrol haplarının içeriğidir. Aynı zamanda gebelik hormonu progesteron, sentetik olarak imal edilir. Etinil estrogen (EE) ve sentetik gestajen içerikli doğum kontrol hapları geliştirilmeye başlanır.

1950: 71 yaşındaki Amerikalı Margaret Sanger, aile planlaması kampanyasını kurar. Karizmatik şahsiyetiyle biyokimyager Gregory Pincus'u hormonal doğum kontrol hapının geliştirilmesinin önemine inandırır. Kısa sürede 50 bin dolar toplayarak Pincus'un bilimsel araştırmalarını destekler.

1956: Puerto Rico ve Haiti'de 60 bin kadında ilk doğum kontrol hapları başarıyla denir.

1960: Amerika'da Enovid isimli ilk doğum kontrol hapı piyasaya sürülür.

1961:Türkiye`de anayasa değişikliği refandumu yapılır ve halk oylamasında kabul edilir. Almanya duvarla ikiye bölünür. Twist dans salonlarını fetheder. Endüstride haftada 45 saat çalışma kabul edilir. Avrupa`da Anovlar isimli doğum kontrol hapı piyasaya sürülür.

Bazı tarihçilerin kanısına göre 20. Yüzyılı, Einstein`ın izafiyet teorisinden, atom bombasından, veya bilgisayar ve internetten çok, doğum kontrol hapı etkilemiştir.

1965-1968: Zor bir başlangıçtır doğum kontrol hapı için. Sadece adet sorunlarını düzenlemek üzere ve evli kadınlara verilmesi talep edilir doğum kontrol haplarının.

1968: Öğrenci hareketleri ve cinsel devrimle birlikte bir dönüm noktasına gelinir. Doğum kontrol hapı batı dünyası toplumunun değişmesinde büyük bir rol oynar. İlk defa, cinsellik ve doğum kontrolü açıkça konuşulan konular haline gelir. Doğum kontrol hapı, özgür yaşanan cinselliğin simgesi olur. İnsanlar kadın-erkek hak eşitliği için sokaklara dökülür, gösteri yaparlar. Bugünkü toplum birçok hakkı o neslin verdiği savaşa borçludur.

1968: Almanya`da çıkan „*Konkret*“ mecmuası, „*Doğum Kontrol Hapı İçin Özgürlük*“ manşetiyle yayınlanan baş yazısında, doğum kontrol hapını evli olmayan kadınlara da yazan doktor adreslerini bildirmeye davet eder okuyucularını. Müthiş bir yankı yaratır bu çağrı. Redaksiyon, gelen okuyucu mektupları altında gömülür adeta. Adres değiş tokuş merkezi haline gelir redaksiyon.

70`li 80`li yıllar: Cinsel devrim etkisini göstermeye başlar. Doğum kontrol hapı, toplumun ahlak anlayışının ölçeği olmaktan çıkmıştır artık. Milyonlarca kadın gayet normal olarak kullanır doğum kontrol hapını. Bu da yeni bir sorun yaratır. 1971`de „*Zeit*“ gazetesi, „*Doğum Kontrol Hapı Paniği*“ başlıklı bir makale yayımlar. Gazeteye göre, düşen doğum sayısı insanları endişelendirmelidir. Almanların, doğum kontrol hapı yüzünden neslinin tükenmesi söz konusudur. İleriki yıllarda bu tür kaygıların yersiz ve asılsız olduğu, sadece propaganda amacıyla ileri sürüldüğü kanıtlanacaktır.

1980`den günümüze: Doğum kontrol haplarının hormon içeriği gitgide düşürülür ve yeni nesil, az yan etkili haplar geliştirilir. 1961 yılında piyasaya sürülen Anovalar 50 microgram EE içerirken, günümüzde kullanılan doğum kontrol haplarında 0.03 ila 0.05 microgram EE vardır. Başka türlü ifadeyle, o zamanlar doğum kontrol hapı kullananlar, hergün bugünkü ilaçların 3 paketini birden yutuyorlardı. Bu sayede doğum kontrol hapının hakkında halk arasında duyulan, kansere veya kısırlığa yol açtığı yönündeki korku ve kaygıların yersiz olduğunu biliyoruz. Bu yan etkilere neden olsaydı, on yıllarca bu denli yüksek dozajlı doğum kontrol hapı kullanan milyonlarca kadında yapardı mutlaka. Doğum kontrolü dışında, adet düzenleyici, adet sancılarını giderici, kan kaybını azaltıcı, sivilce, aşırı tüylenme gibi niteliklerinden de istifade edilir doğum kontrol hapının.

2012: Barack Obama sağlık sigortalarının doğum kontrol hapını ödemesini talep eder ve tutucu çevrelerden büyük tepki görür. Doğum kontrol hapının din özgürlüğüne karşı geldiği gerekçesi öne sürülür. Obama`nın siyasi rakipleri tarafından aleyhinde seçim propagandası olarak kullanılır.

Bir dahaki yazımda, günümüzde piyasada olan doğum kontrol haplarının özelliklerine, en çok sorulan sorulara ve olumlu etkilerinin yanında olumsuz yan etkilerine değineceğim.

www.praxis-schreiber.ch